

EDUSKUNNAN LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNALLE

ASIA HE 179/2025 vp hallituksen esitys eduskunnalle kyberkestävyysasetuksen toimeenpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

LAUSUNNON ANTAJA

Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus ry (TTVK), Helsinki

TTVK kiittää mahdollisuudesta lausua. Lausuntomme koskee esitystä ainoastaan siltä osin, kun sillä täydennetään EU:n niin kutsutun kyberturvallisuudirektiivin (NIS2) kansallista täytäntöönpanoa. Lausumme kunnioittaen seuraavaa:

LAUSUNTO

Yleistä hallituksen esityksestä

Tekijänoikeuden täytäntöönpanon kannalta olennainen on ehdotus sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (myöhemmin SVPL) muuttamisesta. SVPL:än ehdotetuilla muutoksilla esitetään pantavan täytäntöön NIS2-direktiivin 27 ja 28 artiklat muiden kuin .fi ja .ax verkkotunnusten osalta.

Verkkotunnusten tarkkojen ja kattavien rekisteröintitietojen tietokantojen ylläpitäminen ja tiedon saatavuus tarvittaessa on olennaisen tärkeää myös tekijänoikeuksien suojan kannalta. Ilman näitä tietoja ei tekijänoikeutta voida täytäntöönpanna verkkoympäristössä.

Esitys on näennäisen huolellisesti valmisteltu. Sillä ei kuitenkaan täytäntöönpanna direktiivin keskeisiä velvoitteita edes vähimmäistasolla ja lopputulos on räikeästi sekä direktiivin että sen tavoitteiden vastainen.

Esitetty uusi SVPL 21a luku

Muita kuin .fi ja .ax verkkotunnuksia ja niiden välittämistä koskevat pykälät sisältyvät uuteen SVPL 21a lukuun. Luvun pykälät seuraavat pitkälti direktiivin sanamuotoja ja ovat sinänsä muotoiluiltaan hyväksyttävät.

Direktiivin 27 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on **edellytettävä**, että mm. verkkotunnusvälittäjät sekä näiden puolesta toimivat ilmoittavat itsestään tietyt, direktiivissä luetellut tiedot. Tämä on pantu täytäntöön pykälällä 172b §. Direktiivin 27 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on **varmistettava**, että toimijat ilmoittavat toimivaltaiselle viranomaiselle kaikista muutoksista toimittamiinsa tietoihin viipymättä.

Tämän lisäksi direktiivin 3 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on laadittava luettelo verkkotunnusten rekisteröintipalveluja tarjoavista toimijoista (eli verkkotunnusvälittäjistä sekä näiden puolesta toimivista, kuten yksityisyys- ja välityspalveluista sekä jälleenmyyjistä). Jäsenvaltioiden on tarkasteltava luetteloa säännöllisesti ja saatettava se tarvittaessa ajan tasalle. Tätä tarkoitusta varten jäsenvaltioiden on 3 artiklan 4 kohdan mukaan **vaadittava** toimijoita toimittamaan nämä tiedot.

Esityksessä edellytetään toimittamaan tiedot Traficomille. Traficomille ei kuitenkaan säädetä minkäänlaista velvollisuutta **varmistaa**, että toimijat ilmoittavat itsestään tarvittavat tiedot tai muutoksista niihin, tai edes velvollisuutta **vaatia** toimijoita ilmoittamaan puuttuvat tai korjaamaan virheelliset tiedot, kun sellaisista ilmoitetaan Traficomille.

Sen sijaan HE:n sivulle 119 kirjatulla mitätöidään käytännössä koko 21a luku. Verkkotunnusvälittäjän ilmoitusvelvollisuudesta todetaan ensin sinänsä täysin oikein, että ilmoittautumisvelvollisuus toisi Liikenne- ja viestintäviraston tietoon ne verkkotunnusvälittäjät, jotka kuuluisivat vain uuden 21a luvun soveltamisalaan, **mikä on edellytys valvonnan kohdentamiselle verkkotunnusvälittäjiin**. Ilmoitettavat tiedot olisivat toimijan yhteystietoja ja siten kohtuudella ilmoitettavissa ja päivitettävissä.

Tämän jälkeen kuitenkin todetaan, että perustuslakivaliokunta ei ole pitänyt ilmoitusvelvollisuutta elinkeinovapauden kannalta ongelmallisena, kun ilmoituksen tekemättä jättäminen ei ole merkinnyt kieltoa harjoittaa toimintaa (PeVL 16/2009 vp, s. 3/I) tai kun viranomaisen ei edellytetä tekevän ilmoituksen johdosta päätöstä (PeVL 54/2002 vp, s. 3/I). Näihin viitaten esityksessä todetaan, että liikenne- ja viestintäviraston ei edellytettäisi tekevän päätöstä ilmoituksen johdosta eikä ilmoituksen tekemättä jättäminen sinänsä merkitsisi kieltoa tarjota palvelua tai harjoittaa toimintaa.

Tällä kirjauksella NIS2-direktiivin velvoitteet jätetään käytännössä täytäntöön panematta. Jos ilmoituksen tekemättä jättämisestä ei seuraa mitään eikä ilmoituksen tekeminen ole edellytys verkkotunnusten rekisteröintipalvelujen tarjoamiselle, mahdollistaa tämä anonymien palveluntarjoajien toiminnan Suomessa. Heihin ei voida kohdistaa minkäänlaista valvontaa. Kun verkkotunnusvälittäjä tai tämän puolesta toimiva toimii anonymisti, ei tällaiselle toimijalle voida myöskään osoittaa tietopyyntöä tämän asiakkaan tiedoista. **Näin jättämällä panematta täytäntöön 3 ja 27 artiklan ilmoittamisvelvollisuuden varmistamisen aiheuttaa se ketjureaktiona sen, että muutkaan 21a luvussa säädetty velvoitteet tai kolmansien oikeus saada tietoja eivät toteudu.**

Edellä viitattujen perustuslakivaliokunnan lausuntojen osalta todettakoon, ettei elinkeinon harjoittaminen anonymisti ole perusoikeus. Elinkeinonharjoittamisen perusoikeutta voi vapaasti toteuttaa yksinkertaisesti ilmoittamalla yhteystietonsa Traficomille. Kyse on luvanvaraisuutta lievemmästä elinkeinonvapauteen puuttuvasta velvoitteesta. EU-lainsäätäjä on katsonut valvotun ilmoitusvelvollisuuden myös perusoikeuksien näkökulmasta mahdolliseksi kyberturvallisuuden takaamiseksi ja kolmansien oikeuksien suojelemiseksi. EU-lainsäätäjä on säätänyt välittäjille 2000-luvulta alkaen myös erilaisia velvoitteita ja vastuita, jotka eivät toteudu, ellei välittäjä ilmoita tietoja, joista se on tunnistettavissa ja tavoitettavissa tarvittaessa. Verkkotunnusvälittäjän tulee olla tavoitettavissa prosessioikeudellisesti pätevällä tavalla esimerkiksi kiireellistä turvaamistoimea varten.

Traficomille säädettävä selvät toimintavelvoitteet

Jäsenvaltioilla on direktiivin 3 artiklan 3 kohdan perusteella velvollisuus ylläpitää luetteloa verkkotunnusten rekisteröintipalveluja tarjoavista toimijoista, ja saattaa se tarvittaessa ajan

tasalle. Traficomille on säädettävä tästä selvä toimintavelvoite. Lailla säädetty selvä velvollisuus antaa myös tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1c-kohdan mukaisen oikeusperustan käsitellä tietoja.

Nyt toimeenpanoesityksessä säädetään 21a luvun ilmoitusvelvollisuudesta, mutta sen noudattamatta jättämisestä ei seuraa mitään eikä Traficomille ole säädetty toimintavelvollisuutta tai edes -mahdollisuutta vaatia tietoja. Tämä ei riitä direktiivin mukaisesti **varmistamaan** tietoja. Varmistaminen edellyttää, että Traficomille säädetään valvontavelvollisuus eli velvollisuus reagoida, kun sen tietoon tulee, etteivät verkkotunnusvälittäjän ilmoittamat tiedot pidä paikkaansa tai ole riittävät. Lisäksi Traficomille on säädettävä mahdollisuus valvontaa tukeviin sanktioihin. SVPL 171 § 1 momentin 4-kohta olisi ulotettavissa soveltuvin osin myös 21a lukuun.

Mainittakoon, että TTVK:n, KRP:n, Poliisihallituksen ja Tullin kanssa keväällä käydyissä keskusteluissa Traficomin virkamiesten taholta tuotiin usein esiin, ettei Traficomilla ole velvollisuutta eikä siten myöskään mahdollisuutta toimia NIS2-direktiivissä säädetyllä tavalla, mm. reagoida nopeasti sille tullessiin ilmoituksiin puutteista tai virheistä .fi -verkkotunnusten rekisteröintitiedoissa. Traficomin edustajan mukaan tällaisia virheilmoituksia tarkistetaan resurssien niin salliessa muutaman kerran vuodessa, mikä ei vastaa mm. johdantokappaleessa 111 kuvattua tietojen tarkistamisvelvollisuudesta. Traficomin mukaan heidän lakisääteisiin tehtäviinsä ei myöskään kuulu tietojen kerääminen kenenkään muun kuin Traficomin omiin teknisiin tarpeisiin, ei piratismiin tai verkkorikollisuuden torjumiseksi. Koska kyberturvallisuuden parantaminen mm. verkkorikollisuutta ehkäisemällä juuri on NIS2-direktiivin art 27 ja 28 tarkoitus, on syytä kiinnittää huomiota siihen, että Traficomille kirjoitetaan riittävän selvät toimintavelvollisuudet.

Kyse ei ole suurista resursseista vaativista asioista. Esimerkiksi luonnollisen henkilön nimen, sähköpostiosoitteen ja puhelinnumeron kysymisen lisääminen verkkotunnusrekisteriin merkittävistä tiedoista on sähköisen lomakkeen kertamuokkauksella hoidettu. Tietojen oikeellisuuden tarkistaminen on hoidettavissa johdantokappaleessa 111 kuvatulla tavalla automatisoidulla ennakkotarkistuksella, mikä vähentää tarvetta jälkikäteiselle tarkistamiselle. Jälkikäteistä tarkistamista on kuitenkin tehtävä aina kun Traficomille ilmoitetaan virheistä tai puutteista rekisteritiedoissa. Toisaalta Traficomilla on jo rekisterinpitäjänä GDPR:n mukainen velvollisuus huolehtia tietojen oikeellisuudesta. Esimerkiksi Tanskassa on ollut käytössä automatisoitu tehokas tarkistusmenettely jo vuosia.

Verkkotunnuksen ja verkkotunnusvälittäjän määritelmä

Verkkotunnuksen määritelmästä ehdotetussa 3 § 35-kohdassa olisi poistettava direktiivin ulkopuolinen rajausta ”toisen asteen” [osoitetieto], koska se aiheuttaa välittömästi tulkintaepäselvyyksiä. Esimerkiksi Googlen osoite Yhdysvalloissa on google.com, mutta Englannissa se käyttää osoitetta google.co.uk – ovatko nämä molemmat toisen asteen verkkotunnuksia vai jotain muuta? Myös piraattipalveluilla näkyy ajoittain kolmiosaisia verkkotunnuksia. Koska määre nimenomaan rajaisi verkkotunnuksia pois velvoittavan sääntelyn piiristä, lisäisi se laittomien palveluiden mahdollisuuksia kiertää lakia. Toisaalta jos esimerkiksi tekijänoikeuden loukkaus havaittaisiin jonkin sivuston alisivustolla, olisi luontevampaa hakea whois-tietoja koko url-osoitteella, josta ilmenisi myös oikeudenloukkauksen tarkka paikka eli peruste hakea ja saada tiedot. Verkkotunnuksen rekisteröintitiedot tulisivat sitten siitä osasta url-osoitetta, missä varsinainen verkkotunnus on.

Verkkotunnusvälittäjä puolestaan on määriteltävä SVPL:ssä samalla tavoin kuin direktiivin 6 artiklan kohdassa 22:

”verkkotunnusten rekisteröintipalveluja tarjoavalla toimijalla’ [tarkoitetaan verkkotunnusvälittäjää tai verkkotunnusvälittäjien puolesta toimivaa tahoaa, kuten yksityisyys- tai välityspalvelujen tarjoajaa tai jälleenmyyjää;”

Määritelmä tulisi lisätä suoraan SVPL 3 §:n määritelmiin, esimerkiksi kohdaksi 35b.

Määritelmä on olennainen, koska se osoittaa yksiselitteisesti, että NIS2-direktiivissä verkkotunnusvälittäjille säädetyt velvoitteet koskevat automaattisesti myös tämän puolesta toimivaa tahoaa, kuten yksityisyys- tai välityspalvelujen tarjoajaa tai jälleenmyyjää.

Verkkotunnusvälittäjä on määritelty samoin hallituksen esityksen 57/2024 vp perusteluissa ”verkkotunnusvälittäjän tai sen puolesta toimivan” osalta:

”[- -] verkkotunnusvälittäjän tai sen puolesta toimivan tahon, kuten yksityisyys- tai välityspalvelujen tarjoajan tai jälleenmyyjän.” (s. 233)

”Verkkotunnusvälittäjän tai sen puolesta toimivan” on tarkoitettava samoja, direktiivissä määriteltyjä toimijoita siitä riippumatta, välitetäänkö .fi -tunnuksia vai jotain muita tunnuksia. Kaikkien direktiivin artiklojen, ja erityisesti 27 ja 28 velvoitteiden on siis koskettava myös yksityisyys- tai välityspalvelujen tarjoajaa tai jälleenmyyjää. Myös Traficomilla on oltava yhtäläiset valvontavelvoitteet kaikkien verkkotunnusten ja verkkotunnusvälittäjien osalta.

Kansallisen täytäntöönpanon soveltamisalan täytyy olla sama kuin direktiivissä ja velvoitteiden koskea samoja toimijoita kaikissa jäsenvaltioissa. Muunlainen täytäntöönpano asettaisi elinkeinonharjoittajat sisämarkkinoilla eriarvoiseen asemaan eli olisi EU:n perussopimuksen vastainen. Lisäksi jos esimerkiksi yksityisyys- tai välityspalveluiden tarjoajat – tai Traficom! - jätetään direktiivin velvoitteiden ulkopuolelle, vesittää se direktiivin tarkoituksen, muodostaa merkittävän kyberturvallisuusriskin ja lisää verkkorikollisuutta. EUIPO:n vuoden 2021 tutkimuksen¹ mukaan merkittävä prosenttiosuus laittomaan tai haitalliseen toimintaan käytetyistä verkkotunnuksista oli rekisteröity yksityisyys- tai välityspalveluiden kautta (*privacy or proxy services*).

Käsillä olevassa esityksessä valittu tapa 164 §:än lisättävällä uudella 4 momentilla luetella erikseen ne pykälät, joissa ”verkkotunnusvälittäjä” tarkoittaa myös tämän puolesta toimivia, on harhaanjohtava ja vaarallinen. Se nimittäin luo presumption siitä, että kaikkialla muualla SVPL:ssä ja Traficomien verkkotunnusmääräyksessä M68 ”verkkotunnusvälittäjät” eivät tarkoittaisi näiden puolesta toimivia tahoja. Direktiivin ja kansallisen lain määritelmäero johtaisi myös vaikeisiin tulkintaongelmiin mahdollisten tulevien EUT-ratkaisujen myötä.

Anonyymin vastuuttomuuden ketjuttaminen

Lisäksi tällä esitetyllä määritelmäratkaisulla muutetaan olennaisesti NIS2-täytäntöönpanon sisältöä, käytännössä myös jo keväällä HE 57/2024vp perusteella säädetyin osalta.

SVPL:n tällä hetkellä voimassa olevan 164 §:n mukaan merkintöjä (.fi ja .ax) verkkotunnusrekisteriin voi tehdä vain 165 §:ssä tarkoitetun verkkotunnusvälitysilmoituksen tehnyt toiminnanharjoittaja (*verkkotunnusvälittäjä*). Verkkotunnusvälittäjä tarkoittaa tässä HE 57/2024vp LVM:n valmistelijan mukaan direktiivin mukaisesti paitsi verkkotunnusvälittäjiä,

¹ EUIPO « Domain Names ; Discussion paper » maaliskuu 2021
[2021 Discussion Paper on Domain Names FullR en.pdf](#)

myös näiden puolesta toimivia yksityisyys- ja välityspalvelun tarjoajia sekä jälleenmyyjiä. Mikäli nämä siis haluavat harjoittaa verkkotunnusten rekisteröimispalvelujen tarjontaa / merkitä tunnuksia rekisteriin, on niiden ilmoitettava ensin itsestään tiedot Traficomille. Tämä menettely varmistaa osaltaan ilmoittamisvelvollisuuden toteutumisen eli toimijoiden tunnistamisen ja valvonnan.

Nyt HE 179/2025vp SVPL:n 164 §:n muutettavaksi esitetyn sanamuodon mukaan merkintöjä verkkotunnusrekisteriin voi tehdä vain 165 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen tehnyt verkkotunnusvälittäjä. Huomionarvoista on, että tässä pykälässä ”verkkotunnusvälittäjä” ei enää tarkoita tämän puolesta toimineita tahoja, kuten yksityisyys- tai välityspalvelun tarjoajaa tai jälleenmyyjää, koska tähän 164 §:än ei viitata esitetysssä uudessa 4 momentissa. Pykäläkohtaisissa perusteluissa lisäksi todetaan, että ilmoituksen tehnyt verkkotunnusvälittäjä vastaisi merkinnöistä myös silloin, kun niitä tekisi verkkotunnusvälittäjän puolesta toimiva taho.

Esitys on tältä osin räikeästi direktiivin vastainen. Tällä kuviolla vesitetään NIS2-direktiivin tarkoitus mahdollistamalla jatkossakin verkkotunnuksen rekisteröiminen anonymisti ketjuttamalla välittäjä ja tämän puolesta toimiva. Esitys nimittäin mahdollistaa sen, että tällainen yksityisyys- ja välityspalvelu tai verkkotunnusten jälleenmyyjä voi halutessaan harjoittaa rekisteröimispalvelujen tarjontaa Suomessa anonymisti eli tekemättä 165 §:n mukaista ilmoitusta Traficomille (koska sen rekisteröinnit kulkevat joka tapauksessa yhteistyökumppanien kautta eivätkä enää riippuisi siitä, onko palveluntarjoaja itse tehnyt 165 §:n mukaisen ilmoituksen, joka jää 172b §:ssä säädetyn tavoin täysin vapaaehtoisuuteen perustuvaksi). Traficomille 165 § mukaisesti ilmoittautunut verkkotunnusvälittäjä puolestaan voi merkitä verkkotunnuksen käyttäjäksi itsensä(!) puolesta toimineen yksityisyys- tai välityspalvelun tai jälleenmyyjän. Tällaisia rekisteröintejä käytetään erityisesti laittoman tai muuten haitallisen toiminnan suojaamiseen, ja myös Suomessa on kokemusta tällaisten käytöstä.

Ongelmaa pahentaa se, että SVPL ja erityisesti Traficomin kesällä 2025 antama verkkotunnusmääräys M68 suorastaan pakottavat anonymisyyteen. SVPL 164 §:n 3 momentin mukaan verkkotunnuksen käyttäjiä voivat olla luonnollisten henkilöiden lisäksi oikeushenkilöt, yksityiset elinkeinonharjoittajat tai muut yhteisöt. Traficom poisti viime kesänä verkkotunnusmääräyksestä M68 edellytyksen ilmoittaa oikeushenkilön nimiin verkkotunnusta rekisteröidessä myös yritystä edustavan luonnollisen henkilön nimi ja yhteystieto (sähköposti ja puhelinnumero). Näin esimerkiksi anonymiminä palvelujaan tarjoavalta yksityisyys- tai välityspalveluntarjoajalta tai jälleenmyyjältä, jolle on tiedossa vain yleinen sähköpostiosoite, ei saada toimitettua prosessioikeudellisesti pätevällä tavalla tietopyyntöä tämän asiakkaan yhteystiedoista, vaikka sinänsä SVPL 167 §:ssä myös verkkotunnusvälittäjien puolesta toimivien tahojen on tällaisia tietoja kerättävä. Niitä ei vaan päästä ikinä kysymään.

Näin 164 §:än esitetyllä sanamuodon muutoksella ja 4 momentin lisäyksellä vesitetään merkittävilta osin jo viime keväänä tehty täytäntöönpano. Pykäläkohtaisissa perusteluissa tätä ei tuoda mitenkään esiin vaan muutos esitetään pelkästään teknisenä.

Mainittakoon, että allekirjoittanut vaati verkkotunnusvälittäjän määrittelemistä lakiin direktiivin mukaisesti jo HE 57/2024vp käsittelyn yhteydessä. LVM piti tätä tarpeettomana ja vakuutti verkkotunnusvälittäjän tulkinnan menevän kaikissa lainkohdissa direktiivin mukaisesti, eli pitävän sisällään myös välittäjän puolesta toimivat tahot. Pidän erittäin huolestuttavana, että näin keskeisen termin tulkinta vaihtuu lennossa kesken direktiivin

täytäntöönpanon. Selvää on, että verkkotunnusvälittäjän on tarkoitettava direktiivin mukaisesti myös tämän puolesta toimivia (eli kaikkia rekisteröimispalvelujen tarjoajia, verkkotunnusvälittäjien puolesta toimivat mukaan lukien) kaikissa NIS2-direktiivin asioissa, myös 164 §:ssä ja Traficomin verkkotunnusmääräyksessä.

Luonnollisen henkilön tiedot kerättävä oikeushenkilöiltä

Kuten edellä todettiin, Traficom poisti viime kesänä verkkotunnusmääräyksestä M68 velvoitteen kerätä yritys- ja yhteisöasiakkailta myös näitä edustavan luonnollisen henkilön nimi ja yhteystiedot (sähköposti ja puhelinnumero).

Tämä ratkaisu oli TTVK:n ja poliisin mielestä sekä direktiivin, kansallisen lainsäädännön että eduskunnan HE 57/2024vp käsittelyn yhteydessä antaman tulkintaohjeistuksen vastainen. Traficomin edustaja myönsi lopulta, että edellä mainitut antaisivat mahdollisuuden kerätä yritys- ja yhteisöasiakkailta verkkotunnusrekisteriin myös näitä edustavan luonnollisen henkilön nimi ja yhteystiedot (sähköposti ja puhelinnumero). Traficomin juristi ei pitänyt sitä Traficomin tehtävänä, koska Traficom ei itse tarvitse näitä tietoja. Toisen virkamiehen mukaan Traficom ei pidä tarpeellisenä kerätä tietoja, koska tiedonkeruulla tekijänoikeuden täytäntöönpanemiseksi ja verkkorikollisuuteen puuttumisen mahdollistamiseksi on vain ”vähäinen yhteiskunnallinen merkitys”.

SVPL 167 §:n mukaisesti verkkotunnusvälittäjän tai sen puolesta toimivan tulisi kerätä verkkotunnuksen tosiasiallista käyttäjää ja rekisteröityä verkkotunnusta koskevat **oikeat, ajantasaiset ja yksilöivät tiedot** sekä kuulemisiin ja tiedoksiantoihin käytettävä sähköpostiosoite.

”Oikeat, ajantasaiset ja yksilöivät tiedot” vastaa direktiivin vaatimusta tarkoista ja täydellisistä tiedoista. Tietojen oikeellisuus on tarkistettava rekisteröintihetkellä ja jälkikäteen vähintään silloin kun ilmoitetaan, etteivät tiedot ole oikeat. Yksilöivät tiedot identifioivat juridisesti ja mahdollistavat oikeustoimien kohdentamisen tarvittaessa (oikeudellisten asiakirjojen prosessioikeudellisesti pätevä tiedoksianto).

Direktiivin 28 artiklassa puhutaan ”tarkoista ja täydellisistä” tiedoista. Jäsenvaltioiden on **edellytettävä**, että verkkotunnusten tietokanta sisältää **tarvittavat** tiedot, jotta verkkotunnuksia hallinnoivat yhteyspisteet **voidaan tunnistaa ja niihin voidaan ottaa yhteyttä**. Johdantokappaleessa 110 on vielä lisämääritelmä, jonka mukaan pääsy tietoihin on annettava sellaisiin verkkotunnusten rekisteröintitietoihin, **joita tarvitaan esitettyä pyyntöä varten**. Tekijänoikeuden loukkauksen keskeyttämiseksi tarvitaan anonyymin yrityksen tai muun yhteisön osalta myös sitä edustavan luonnollisen henkilön nimi ja yhteystiedot, jotka mahdollistavat tunnistamisen ja nopean yhteydenoton. Lisäksi direktiivissä, sen johdantokappaleissa 109–114 ja komission antamissa suosituksissa viitataan useassa kohden rekisteröintitietojen osalta myös henkilötietoihin. Oikeushenkilöitä koskevat muut kuin henkilötiedot on julkaistava ja henkilötietoihinkin on annettava pääsy.

On siis selvää, että EU-lainsäätäjä odottaa ja olettaa kerättävien tietojen sisältävän henkilötietoja myös sellaisissa tilanteissa, kun verkkotunnus rekisteröidään oikeushenkilölle.

Tekijänoikeuden täytäntöönpano ei ole mahdollista ilman yhteystietoja. Artikla 28 velvoittaa keräämään kaikki tiedot, jotka tarvitaan verkkotunnushaltijoiden tunnistamiseksi ja tavoittamiseksi. Tällä ei tietenkään tarkoiteta pelkästään Traficomin tarpeita vaan kaikkien niiden tarpeita, joilla on unionin tai kansallisen lain mukaan oikeus myös saada tietoja. Anonyymin yrityksen tiedot eivät vielä riitä tunnistamiseen ja yhteydenottoon, jos

anonymistia yrityksestä kukaan ei reagoi siihen mitenkään. Tämä edellyttää yrityksen puolesta toimivan luonnollisen henkilön nimen ja yhteystietojen keräämistä (vähintään osoite, sähköpostiosoite ja puhelinnumero). Vasta näiden avulla kohde on mahdollista tunnistaa ja ottaa todistetusti yhteyttä (prosessioikeudellisesti pätevällä tavalla).

Kaikki 2000-luvulla tekijänoikeuden täytäntöönpanosta annettu EU-sääntely lähtee siitä taustaoletuksesta, että oikeudenhaltijoilla on pääsy verkkotunnusten WHOIS-tietoihin (myös henkilötietoihin): pelkästään alasottoilmoituksen lähettäminenkin edellyttää yhteystietojen selvittämistä. Säilytyspalvelun tarjoajan vastuu tekijänoikeutta loukkaavasta sisällöstä aktivoituu vasta, kun palveluntarjoajalle toimitetaan tieto loukkaavasta sisällöstä². Lisäksi luonnollisen henkilön nimi ja yhteystiedot tarvitaan kaiken siviili- ja rikosoikeudellisen kuulemisen ja tiedonannon mahdollistamiseksi. Turvaamistoimien osalta kuuleminen ja tiedoksianto on tarve suorittaa nopeasti, jopa viikonloppuisin tai loma-aikoina. Anonyymiin yritykseen ei voi kohdistaa myöskään pidätysmääräystä tai muita pakkokeinoja, ja verkkosivuilla tapahtuvan laittomuuden yhdistäminen tekijään hankaloituu.

Jos oikeudenhaltijalta poistetaan mahdollisuus käytännössä selvittää tutkintapyyntöön edellytyksiä tai käyttää kiello-oikeuttaan ja esittää korvausvaatimuksia, lakkaa tekijänoikeus oikeudenloukkauksen kohteena oleviin teoksiin olemasta (tekijänoikeus = yksinoikeus sallia tai kieltää teoksen käyttö ja saada siitä korvaus).

Vain yrityksen (anonyymit) yhteystiedot sisältävät rekisteritiedot eivät täytä edellä selostettuja tarpeita. Lisäksi puutteellisten tietojen keruu vaarantaa vakavasti tekijänoikeuden. Koska käsillä on NIS2-täytäntöönpanon täydennys ja Traficom tulisi päivittää verkkotunnusmääräystänsä sen mukaisesti, pyydämme valiokuntaa kunnioittavasti korjaamaan kentällä vallitsevan virheellisen ja lainvastaisen tulkinnan.

Myös verkkotunnusvälittäjä tai tämän puolesta toimiva on voitava tavoittaa tarvittaessa nopeasti. Välittäjään itseensä voi kohdistua myös oikeustoimia. Nämä edellyttävät myös yrityksen osalta edustajana toimivan luonnollisen henkilön tunnistamista ja sellaisia yhteystietoja, joista tavoittaa tarvittaessa nopeastikin. Välittäjän on ilmoitettava itsestään nimi, y-tunnus tai sellaisen puuttuessa muu yksilöivä tieto sekä (prosessioikeudellisiin) kuulemisiin ja tiedoksiantoihin käytettävä sähköpostiosoite. Vasta nämä tiedot yhdistettynä yrityksen edustajana olevan luonnollisen henkilön tietoihin takaavat verkkotunnusvälittäjän prosessioikeudellisesti pätevän tavoittamisen ja lailliseen vastuuseen saattamisen tarvittaessa.

Suomi on verkkorikollisuuden turvasatama

Muun Euroopan täytäntöönpannessa NIS2-direktiiviä oikein, ovat verkkorikolliset lähteneet liikkeelle hakemaan suosiollisempaa sääntely-ympäristöä. TTVK:n tietoon on tullut 11.4.2025 jälkeen 15 Suomeen .fi -juureen muuttanutta piraattipalvelua. Jokaisen niistä WHOIS-tiedot osoittavat edellä kuvatun anonyymin vastuuttomuuden ketjuttamisen: käyttäjäksi ei ole merkitty verkkotunnuksen tosiasiallista käyttäjää, vaan notorinen yksityisyys- / välityspalvelun tarjoaja / jälleenmyyjä, jolta ei ole saatavissa tietoja tämän asiakkaasta ja johon ei myöskään itseensä voida kohdistaa oikeustoimia tunnistamiseen ja tavoittamiseen liittyvien haasteiden vuoksi. Traficom tulkintalinjaus on sallinut tämän käytännön ja nyt käsillä olevassa esityksessä tämä direktiivin vastainen tulkintalinjaus halutaan vahvistaa laiksi. Liitteenä olevassa esimerkitapauksessa myös välittäjänä toimiva taho on tosiasiaa prosessioikeudellisesti tunnistamaton ja tavoittamaton. Rekisteröinnissä käytetyt anonyymit

² eCommerce-direktiivi 2000/31/EY, artikla 14; nykyään DSA artikla 6

yksityisyys- tai välityspalvelun tarjoajat / jälleenmyyjät eivät ole rajanneet toimintaansa yksinomaan tekijänoikeutta loukkaaviin asiakkaisiin, vaan voivat tarjota palvelujaan mille tahansa rikolliselle toiminnalle.

Anonyymin verkkorikollisuuden lisääntyminen ja erityisesti tekijänoikeuspiratismin pesiytyminen Suomeen on täysin NIS2-direktiivin vastainen lopputulos ja jo yksinään osoitus siitä, että täytäntöönpano – yhteistyö lainsäätäjän ja Traficomien välillä - ei ole Suomessa toistaiseksi onnistunut.

Esitys ei vastaa poliittista tahtoa

Ministeri on tietävästi ohjeistanut, että direktiivi pannaan täytäntöön sen edellyttämällä vähimmäistasolla. Käsillä olevalla esityksellä joko jätetään säätämättä Traficomille olennaiset valvontavelvoitteet, joita ilman direktiivin muutkaan velvoitteet eivät toteudu, tai säädetään direktiivin nimenomaisen sanamuodon ja tarkoituksen vastaisia porsaanreikiä, joiden avulla verkkotunnusvälittäjät ja näiden puolesta toimivat voivat jatkaa anonyymisyyden suojan tarjoamista verkkorikollisille. Verkkorikollisuuden ehkäisyn näkökulmasta esityksellä pahennetaan tilannetta siinä mielessä, että vuosien ajan haitalliset käytännöt olivat vain Traficomien tulkintalinjauksia, nyt ne yritetään tällä esityksellä saada sementoitua lakiin. Kyse ei ole edes vähimmäistason täytäntöönpanosta.

Laaja joukko luovan alan toimijoita – TTVK ry ja Luovat ry jäsenistöineen – kääntyi keväällä 2025 hallituksen puoleen, kun ilmeni, että Traficom suunnitteli poistavansa verkkotunnusmääräyksestä velvollisuuden kerätä yritysten ja yhteisöjen nimiin rekisteröivästä verkkotunnuksista myös oikeushenkilöä edustavan luonnollisen henkilön nimi ja yhteystiedot. Tämän, yhdistettynä HE 57/2024vp ja data-asetuksen toimeenpanoluonnoksen käsittelyssä ilmenneisiin seikkoihin, pelättiin lisäävän piratismia ja muuta anonyymiä verkkorikollisuutta, poistavan tekijänoikeuden haltijoilta kaikki mahdollisuudet puuttua sisältöjensä luvattomaan käyttöön ja luovan Suomeen verkkorikollisuuden turvasataman, jossa edes poliisi ei pystyisi keskeyttämään rikollista toimintaa tai tutkimaan sitä. Kukaan ei halunnut tällaista lopputulosta, ja kirjeen seurauksena Traficomia kehoitettiin kuulemaan TTVK:ta ja viranomaisia (KRP, PolHa ja Tulli). Traficom järjesti kolme videotapaamista, mutta ei luopunut verkkotunnusmääräyksen päivitysaikeistaan luonnollisen henkilön tietojen osalta.

Nyt käsillä olevassa esityksessä ei ohjeisteta Traficomia tiedonkeruusta, ja luodaan lisää mahdollisuuksia anonyymiin verkkorikollisuuteen. Suomeen (.fi juureen) on siirtynyt vajaassa vuodessa ainakin 15 piraattipalvelua, eli vuosi sitten esitetyt uhkakuvat ovat toteutumassa. Jos kukaan ei halunnut tällaista lopputulosta vuosi sitten, sitä tuskin halutaan nytkään.

Osa näistä TTVK:n tietoon tulleista piraattipalveluista on ns. laittomia IPTV-palveluja. Niiden kysyntä on voimakkaassa kasvussa. Suomalaiset käyttävät näihin palveluihin vuosittain yli 40 miljoonaa euroa; tämä summa on suoraan pois laillisilta sisältöpalveluilta ja verottajalta. Euroopassa laittomiin IPTV-palveluihin käytettiin jo vuonna 2018 miljardin euron verran rahaa. Tiedonsaanti verkkotunnuksista on välttämätöntä palveluiden tutkinnassa, WHOIS-tietojen avulla arvioidaan mm. tarkoituksenmukaisimmat täytäntöönpanotoimet.

Hallitus on sitoutunut monin tavoin edistämään luovien alojen kasvua. Kesäkuussa 2025 julkaistussa luovan talouden kasvustrategiassa³ sekä vuonna 2023 julkaistussa AV-alan

³ Luovan talouden kasvustrategia 2025–2030, Valtioneuvoston julkaisuja 2025:61

kasvusopimuksessa⁴ molemmissa korostetaan piratismiin olevan este luovien alojen kasville ja liiketoiminnalle. Näin ollen kasvun edistäminen edellyttää piratismiin puuttumisen tehostamista:

*”Tekijänoikeuspiratismi eli ilman oikeudenhaltijoiden lupaa tapahtuva tekijänoikeudella suojatun sisällön valmistaminen ja saattaminen yleisön saataville on pitkään ollut suuri este luovien alojen kasville ja liiketoiminnalle. Piratismi on EU:n mittakaavassa nykyisin miljardiluokan toimintaa. **Keinoja piratismiin torjumiseksi olisi myös Suomessa tehostettava. Esimerkiksi oikeudenhaltijoiden tiedonsaantioikeuksia loukkaustapauksissa tulisi vahvistaa ja tehokkaiden tutkintakeinojen käyttömahdollisuus varmistaa, jotta laillisesti toimivat luovat alat voivat kasvaa.** [- -]”* (Luovan alan kasvustrategia, s. 20)

Käsillä oleva esitys ei tehosta keinoja torjua laittomia IPTV-palveluja ja muuta piratismia, ei vahvista vaan päinvastoin heikentää oikeudenhaltijoiden tiedonsaantioikeuksia loukkaustapauksissa eikä varmista tehokkaita tutkintakeinoja.

Lainsäätäjän velvollisuus on tukea laillista liiketoimintaa, ei luoda puitteita ja parantaa edellytyksiä harjoittaa rikollista toimintaa jäämättä kiinni.

Pyydämme kunnioittavasti, että valiokunta yhteistyössä ministeriön kanssa varmistaisi NIS2-direktiivin asianmukaisen täytäntöönpanon erityisesti huolehtien siitä, että tässä lausumassa esiin nostetut puutteet tulisivat korjatuiksi. Vähintään seuraavat asiat olisi korjattava:

- Traficom on ohjeistettava keräämään ja palauttamaan verkkotunnusmääräykseen velvollisuus kerätä myös edustajana toimivan luonnollisen henkilön nimi ja yhteystiedot silloin kun verkkotunnus rekisteröidään oikeushenkilölle.
- Verkkotunnusvälittäjän puolesta toimivien tahojen merkitseminen verkkotunnuksen käyttäjäksi on kiellettävä. Artiklojen 27 ja 28 velvoitteiden on koskettava kaikissa tilanteissa verkkotunnusvälittäjien lisäksi myös näiden puolesta toimivia tahoja, joiden määritelmän on oltava yhteneväinen NIS2-direktiivin 6 artiklan 22 kohdan kanssa.
- Verkkotunnuksen määritelmästä on poistettava rajoitus ”toisen asteen”
- Traficom on veloitettava selvästi a) varmistamaan verkkotunnusvälittäjien ja näiden puolesta toimivien tahojen 27 artiklan mukainen ilmoittautuminen, b) tarkastamaan ennakollisesti ja virheilmoituksesta myös viivytyksettä jälkikäteisesti .fi ja .ax -rekisteröintitiedot sekä sille 27 artiklan mukaisesti ilmoitetut tiedot, ja kehottamaan korjaamaan tai täydentämään puuttuvat tiedot sekä c) ryhtymään valvontatoimiin kun sille ilmoitetaan 27 tai 28 artiklojen velvoitteita rikkovista verkkotunnusvälittäjistä.

Kunnioittavasti

Espoossa helmikuun 23 päivänä 2026

Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus ry

⁴ Tarjanne, Petra: [Av-alan kasvusopimus](#), TEM 2023_33

Jaana Pihkala
toiminnanjohtaja

LIITE: WHOIS-tiedot (esimerkki)

TTVK on voittoa tavoittelematon aatteellinen yhdistys, jonka tarkoituksena on tekijänoikeuslakiin perustuvien oikeuksien valvonta ja tekijänoikeusloukkausten ehkäisy Suomessa. TTVK järjestää myös yleistä tekijänoikeudellista tiedotus- ja koulutustoimintaa. TTVK:n jäseniä ovat Audiovisual Producers Finland – APFI ry, Gramex – äänitemusiikin tekijänoikeusjärjestö ry, Kirjallisuuden tekijänoikeusjärjestö Sanasto ry, Kopiosto ry, Kuvasto visuaalisen alan taiteilijoiden tekijänoikeusjärjestö ry, Suomen elokuvatoimistojen liitto - Finlands filmbyråes förbund ry, Suomen Muusikkojen Liitto ry, Musiikkituottajat – IFPI Finland ry, Säveltäjain Tekijänoikeustoimisto Teosto ry, Suomen Musiikintekijät ry, Suomen Musiikkikustantajat ry, Yleisradio Oy, MTV Oy, Sanoma Media Finland Oy sekä RadioMedia ry.